PĀRMAIŅAS TUV PLĀNĀ

Pielikums Nr. 2

Cilvēktiesības Covid-19 laikā

Sabiedrības integrācijas fonds

MAF Mediju atbalsta fonds

Pagājušā gada 12. martā mūsu dzīve mainījās līdz nepazīšanai. Reaģējot uz Pasaules Veselības organizācijas paziņojumu, ka Covid-19 izplatība sasniegusi globālas pandēmijas apmērus, Latvijas valdība pieņēma lēmumu valstī izsludināt ārkārtas stāvokli. Līdz ar to sākās laikposms, kurā tika ierobežotas brīvības, ko līdz šim brīdim uzskatījām par normu, – pulcēties, pārvietoties, strādāt izvēlētajā profesijā un daudz citu. Kļuva skaidrs, ka ne visi cilvēki ir vienlīdz gatavi pildīt ikvienu ar likumu noteikto prasību. Katru ierobežojumu un pasākumu cīņai ar pandēmiju pavadīja diskusijas par to, cik tas pamatots, efektīvs un vai nesamērīgi nepārkāpj indivīda tiesības. Jā, robežu starp personīgajām un sabiedrības interesēm novilkt ir grūti, turklāt ikviens to redz citā vietā. Un diskusijas par šo tēmu tikai pieņemas spēkā, kļūstot aizvien spraigākas.

Tiesībsargs: – *Politiķiem jārūpējas par cilvēkiem, nevis reitingiem*

Latvijas Republikas tiesībsargs **Juris JANSONS** 2020. gada ziņojumā skaidro, ka līdz ar valstī izsludināto ārkārtējo situāciju un arī pēc tās no iedzīvotājiem saņēmis dažādus jautājumus par pamattiesību ievērošanu attiecībā uz valstī īstenotajiem pandēmijas ierobežošanas pasākumiem, kā arī valsts atbalstu sociālās labklājības stiprināšanā pandēmijas seku skartajiem. – *Vēlos uzsvērt, ka cilvēktiesības nav atceltas vai pārtrauktas arī pandēmijas laikā. Tāpēc cilvēktiesību principiem un apsvērumiem ir jābūt klātesošiem ikviena valdības lēmuma pieņemšanā, tai skaitā ārkārtējā situācijā,* – viņš pauž ziņojuma ievadā.

J. Jansons teic: – *Ir jāsaprot, ka esam saskārušies ar mūsu gadsimtā nepieredzēti sarežģītu situāciju. Sākumā, raugoties Ķīnas virzienā, nedomājām un neticējām, ka tā skars arī mūs.* Viņaprāt, tobrīd nevarēja pārmest politiķiem, ka tie nebija gatavi pandēmijai, un gaidīt, ka tiks atrasts tūlītējs risinājums. Receptes cīņai ar pandēmiju nebija nevienam. – *Arī citur Eiropā lēmumi tika pieņemti novēloti,* – vērtē J. Jansons. Viņš atzīst, ka arī cilvēktiesību pārzinātāju vidū nevar būt vienprātības, vērtējot valdības pieņemto lēmumu pareizību no šī skatpunkta. Ekspertu pieejas ir dažādas. Cilvēktiesības pandēmijas laikā būs diezgan nopietns izpētes materiāls tiesībzinātniekiem.

Tomēr nu pienācis brīdis, kad sabiedrības prasība pēc pārdomātiem, racionāliem lēmumiem un skaidra rīcības plāna ir vairāk nekā pamatota. J. Jansons spriež, ka no pirmā Covid-19 viļņa pieredzes valdība ir mācījusies, bet tikai mazliet. Viens, ko tai var pārmest, ir komunikācija un tas, kā lēmumi tiek skaidroti iedzīvotājiem. – *Sākums bija nepareizs, pat traģisks,* – vērtē tiesībsargs, atceroties valdības sēdi, kuras noslēgumā, nākot ārā no zāles, katrs ministrs pauda citu, turklāt ne gluži saprotamu nostāju. Klausoties publiskās valdības sēdes, viņam joprojām rodas jautājums: – *Kā sabiedrībai reaģēt, redzot ne pārāk adekvātu uzvedību?* Viņaprāt, politiķi šobrīd vairāk rūpējas par to, kā paaugstināt savus un partiju reitingus, un diemžēl tas notiek uz sabiedrības rēķina – ar nepārdomātiem solījumiem un lēmumiem. Arī neieklausoties epidemiologos? – *Tieši tā,* – apstiprina tiesībsargs, atsaucoties uz diskusiju pagājušajā nedēļā, kurā piedalījās arī Rīgas Stradiņa universitātes Sabiedrības veselības un epidemioloģijas katedras vadītājs profesors Ģirts Briģis. Viņš paudis, ka speciālistu ieteikumi ne vienmēr tiek sadzirdēti. Tas ir pretrunā ar to, ko līdz šim apgalvojusi valdība. Arī konfrontācija starp Saeimu un valdību, runas par ministru maiņu un valdības krīzi un savstarpējās nesaskaņas nevairo pārliecību, ka politiķu prioritāte ir rūpes par iedzīvotāju labklājību.

Šobrīd J. Jansons bažījas, ka, meklējot risinājumus tam, kā sabiedrību iedrošināt vakcinēties, ir izvēlēts nepareizais virziens. Nule viņš nosūtījis Ministru prezidentam vēstuli, kurā izteikts aicinājums valdībai neatbalstīt atšķirīgu attieksmi paredzošus vakcinācijas veicināšanas pasākumus (aut. – tā publicēta arī tiesībsarga mājaslapā). Veselības ministrijas rosinājumi vakcinācijas stimulēšanai ir pretrunā tiesiskuma un ētikas principiem. Viņaprāt, rīkot loterijas vakcinētajiem, kā arī piedāvāt viņiem atlaides muzeju un kultūras pasākumu apmeklēšanai ir absolūti nepieņemami. – *Pārējās sabiedrības grupas tiek nostādītas tiesiskās nevienlīdzības situācijā un saskatāmi diskriminācijas elementi,* – komentē J. Jansons. Sabiedrība nav jāuzpērk, tai nav jādraud, bet jāinformē, lai katrs varētu no brīvas gribas pieņemt izsvērtus lēmumus. Uz jautājumu, vai informatīvajā telpā būtu jāierobežo viltus ziņu izplatība par Covid-19, tiesībsargs atbild, ka cenzūra nav piešaujama. Risinājums ir piedāvāt dažādām sabiedrības grupām saprotamu oficiālo informāciju, kurā balstīt savus lēmumus.

Tiesībsargs regulāri saņem telefona zvanus un vēstules, kurās atspoguļota neizpratne par valdības pieņemtajiem lēmumiem. Viņaprāt, tā ir pamatota. Ministriju mājaslapās informācija tiek ievietota ar novirzi laikā, turklāt, cenšoties gūt jelkādu skaidrību, jāapmeklē teju katra. Daudzu problēmu cēlonis ir tas, ka sabiedrībai ierobežojumi joprojām netiek izskaidroti un pamatoti. Kā piemēru, viņš min vasaras nometnes bērniem. Tajās varēs būt 20 dalībnieku. Kāpēc šāds skaitlis? – *Varbūt tam ir racionāls pamats, bet sabiedrībai tas netiek izskaidrots,* – saka tiesībsargs. To pašu var teikt par aizliegumu lielveikalos tirgot atsevišķu kategoriju rūpniecības preces. Cilvēki zaudēja ticību tam, ka lēmumi ir pamatoti un saprātīgi. Drīzāk tie šķita haotiski, eksperimentāli un kļūdaini. Bet pēc tam politiķi viegli pasaka: – *Tā sanāca, piedodiet.* Viņi algas saņem neatkarīgi no tā, iet vai neiet uz darbu. Cits skats uz dzīvi ir cilvēkiem, kuriem jāuztur ģimene, bet iespēja strādāt un nopelnīt ir liegta.

Lielāko izaicinājumu tiesībsargs saskata tajā, ka valdībai acīmredzami nav plāna šim rudenim un ziemai. Infektologi un epidemiologi gan runā, ka sezonāli samazinās inficēto skaits, bet rudenī varētu būt kārtējais uzliesmojums, turklāt jau tagad Latvijā ienāk vīrusa jauni paveidi. Sabiedrībai ir tiesības zināt, ar ko jārēķinās, pat ja prognoze ir drūma!

Patlaban tiek uzsvērta tieši vakcinēšanās nepieciešamība, un tiesībsargu tas dara bažīgu, jo tādējādi tiekot veicināta sabiedrības šķelšanās un konfrontācija. Ierobežojumu atvieglojumi, kas stāsies spēkā no 15. jūnija, viņaprāt, ir ļoti problemātiski. Piemēram, Eiropas Komisijas piedāvātais *Zaļais sertifikāts* atļaus ceļot vakcinētajiem, Covid-19 izslimojušajiem un tiem, kuri var uzrādīt negatīvu testu, un principā vienu no šiem kritērijiem var izpildīt katrs. Bet Latvijā virkne pakalpojumu no 15. jūnija būs pieejami tikai vakcinētajiem un izslimojušajiem! Tiesībsargs turklāt atgādina, ka problemātisks ir jautājums par bērniem, kuriem nav iespēju vakcinēties. Vai tiesām prasīsim maziem bērniem regulāri veikt testus?

– *Atsevišķa indivīda tiesību ierobežojumi sabiedrības veselības dēļ ir attaisnojama rīcība, bet tiem jābūt izsvērtiem, pamatotiem un cilvēkam saprotamiem,* – pauž J. Jansons un atgādina, ka kārtība, kā ierobežojumus var noteikt, ir norādīta Satversmē. – *Bet cilvēktiesības prasa īpašu rūpību no tā viedokļa, ka to ierobežojumam jābūt kā pēdējam līdzeklim. Jāmeklē samērīgākie un saudzīgākie.*

Jāpiebilst, ka tiesībsargs šajā laikā ir sniedzis daudz atbilžu uz dažādiem iedzīvotāju jautājumiem. Ar tām ikviens var iepazīties mājaslapā *www.tiesibsargs.lv.*

No sabiedrības nevar gaidīt bezierunu pakļaušanos

Vidzemes Augstskolas rektors Gatis Krūmiņš teic, ka šobrīd sabiedrībā ir redzamas divas grupas, kas aizvien radikalizējas. Viena ir *kovida* un vakcinēšanās noliedzēji. Otra – tie, kuri cenšas vienkāršot cīņu pret vīrusu, skatoties uz to ārkārtīgi šauri, kā tikai uz medicīnisku problēmu

Vēstures zinātņu doktors, Vidzemes Augstskolas (ViA) rektors, asociētais profesors lēdurdzietis **Gatis KRŪMIŅŠ** atzīst – ir saprotami, ka sabiedrība nav gatava akli pakļauties pandēmijas dēļ noteiktajiem ierobežojumiem. Pēdējos gadu desmitus esam mudināti apzināties savas tiesības, brīvas izvēles iespējas, kritiski un analītiski vērtēt notiekošo un pašiem pieņemt secinājumos balstītus lēmumus. Nevar gaidīt, ka vienā dienā varēs *ieslēgt atpakaļgaitu. – Valdības ir pat sarūgtinātas, ka cilvēki tām nepakļaujas. Viņus nav viegli kontrolēt, un sabiedrībā ir atšķirīgi viedokļi,* – spriež profesors. Viņš gan piebilst, ka sabiedrības ir dažādas. Tādās valstīs kā Ķīna vai Izraēla ļaudis ir pieraduši izpildīt to, ko pieprasa valsts. Bet nevar gaidīt, ka tā būs Latvijā un citur Eiropā, kur iedibināta un kopta demokrātiska politiskā sistēma, kas respektē indivīda tiesības. – *Ir novērojami valsts varas centieni visu vienkāršot, sakot: "Jums jāpakļaujas mums un mūsu pieņemtajiem likumiem, jo esat mūs ievēlējuši". Bet tiem, kuri ir pie varas, vajadzētu būt gudrākiem – apzināties un pieņemt pastāvošo viedokļu dažādību, to, ka jāmeklē kompromiss. Un ir normāli, ka ļaudis izturas piesardzīgi,* – atzīst sarunbiedrs un vērtē, ka nav jāsāk vienkāršota īstermiņa pārliecināšanas kampaņa, bet cilvēkiem jādod laiks izvērtēt situāciju.

Viena no kļūdām bija cerēt uz ātriem un vienkāršiem risinājumiem – teiksim, tiklīdz būs pieejamas vakcīnas, cilvēki laimīgi stāsies rindā, būdami gatavi potēties. Arī ViA ar partneriem decembrī veica aptauju, kurā noskaidrojās, ka tobrīd vakcinēties nevēlējās lielākā daļa respondentu. – *Tas ir normāli, ka ļaudis ir piesardzīgi!* – viņš saka. Daudzi nogaidīja, redzēja, ka ar vakcinētajiem nekas ļauns nenotiek, un tad pieņēma pozitīvu lēmumu.

Būdams vēsturnieks, G. Krūmiņš šībrīža situāciju var skaidrot arī, atskatoties uz cilvēces attīstību no aptuveni pusmiljonu gadu pagātnes līdz mūsdienām. Katram no mums ir aptuveni 25–30 tūkstoši senču, kuriem pirmsākumos prioritāte bija pielāgoties apstākļiem, lai izdzīvotu. Instinkti, kas tolaik palīdzēja šo mērķi sasniegt, joprojām ir dzīvi. Arī tāpēc nevar gaidīt uzvedību, kas pilnībā atbilst vienkāršotām mūsdienu teorijām un modeļiem. Profesors varētu minēt virkni piemēru, kas apliecinās, ka sabiedrībā joprojām visi nebauda tik vienlīdzīgas tiesības, kā tiek skaļi sludināts. Ir taču grūti noliegt, ka turīgam cilvēkam savu tiesību ievērošanu panākt būs daudz vieglāk, turklāt reizēm uz citu cilvēku tiesību rēķina. Vienmēr gan ir jautājums, kādā mērā sabiedrība ir gatava *džungļu likumus* pieņemt, lai gan tie pastāvēja vienmēr. Nekad visi nav bijuši vienlīdzīgi. Un diez vai nevienlīdzību jebkad varēs pilnībā novērst.

Filozofijā un politikā ir tāds termins kā sabiedriskais līgums. Tas apraksta nepārtrauktos centienus vienoties par to, ko darīt un ko nedarīt. Piemēram, arī nodokļu maksāšana ir uzspiesta sistēma. No otras puses, tos maksā visi. – *Tāpēc būtisks princips, kaut ko ierobežojot, ir prasība to darīt visiem. Vislielākais risks ir vieniem kaut ko ļaut, bet citiem ne,* – skaidro sarunbiedrs. Spilgts un aktuāls piemērs ir tas, ka šobrīd dažiem ir ļauts apmeklēt Pasaules hokeja čempionāta spēles. Citu sarūgtinājums ir loģiska reakcija. – *Ar šādiem nelieliem solīšiem šķeļam sabiedrību un pēc tam brīnāmies, ka nav tās atbalsta būtisku jautājumu risināšanā,* – viņš rezumē.

Tāpat cilvēkos allaž bijusi tendence dalīt sabiedrību pēc dažādiem principiem – rases, tautības, reliģiskās piederības, turības utt.. Arī šobrīd novērojama šāda dabiska dalīšanās. Lielākā daļa ļaužu ir visumā mierīgi un pasīvi, bet allaž veidojas radikālas grupas. – *Pašlaik redzam divas, kas aizvien radikalizējas. Viena ir kovida un vakcinēšanās noliedzēji. Otra – tie, kuri cenšas vienkāršot cīņu pret vīrusu, skatoties uz to ārkārtīgi šauri, kā tikai uz medicīnisku problēmu,* – spriež profesors. Vislielākā otrās grupas problēma ir centieni visus, kas viņiem nepiekrīt, iešķirot muļķu kategorijā. G. Krūmiņš ar to pats saskāries, kritizējot atsevišķus valdības lēmumus. Tā teikt, ja kādā aspektā neesi ar mums, esi pret mums un noliedz Covid-19 draudus. Bet agresīva attieksme pret šaubīgajiem nepalīdzēs viņus pārliecināt par savu pozīciju!

Profesors valdību kritizējis galvenokārt par nevēlēšanos un nespēju redzēt pandēmiju kā kompleksu situāciju, kas ietekmē ne tikai veselību. – *Lēmumu pieņemšanā jāpiedalās dažādu nozaru ekspertiem – ne tikai infektologiem un epidemiologiem, bet arī psihologiem, ekonomistiem un citiem,* – uzskata G. Krūmiņš. Ir būtiski glābt cilvēku dzīvības, tomēr, viņaprāt, nedrīkst domāt tikai par šo aspektu. Vienlaikus jāraugās uz vīrusa un ar to saistīto ierobežojumu ietekmi ilgtermiņā. – *Šobrīd esam gatavi "dedzināt" miljardus cīņā ar pandēmiju, bet nevaram atrast dažus miljonus investīcijām zinātnē, domājot par valsts ilgtermiņa attīstību.* Viņaprāt, nepieciešamas investīcijas inovācijās, kas, piemēram, paaugstinātu darba ražīgumu un citādi veicinātu ekonomikas atgūšanos. Tikpat labi skan frāze *No krīzes izināksim gudrāki!* Rodas jautājums, kas par to šobrīd liecina. – *Latvijā gadu desmitiem nav bijušas ilgtermiņa domāšanas, un kovidlaikā to redzam spilgtāk nekā jebkad. Bail iedomāties, kā veidosim nākamā gada budžetu, kad vadzēs atgriezties pie realitātes,* – viņš saka. Profesors gan cer, ka no krīzes mācīsimies, bet kļūdu cena var izrādīties ļoti augsta. Ja ekonomika atkopsies un pandēmijas ietekme uz dzīves kvalitāti nebūs pārmērīgi augsta, viss būs kārtībā, bet grūti prognozēt notikumu turpmāko attīstību. Ne mazāk riskants ir sabiedrības šībrīža psihoemocionālais stāvoklis. Piemēram, veicot augstskolas studentu aptauju, noskaidrots, ka nomākti jūtas trešā daļa. Tas ir ļoti daudz.

Šobrīd vēl nekas neliecinot, ka sabiedrības pacietības vadzis drīz lūzīs un ļaudis briestu niknieem protestiem. Būtisks moments ir tas, ka strauji mainās mūsu uztvere attiecībā uz to, kas ir norma, līdz ar to esam gatavi pieņemt daudz ko. Kādreiz normāli bija liegt vēlēšanu tiesības sievietēm, turēt citus verdzībā un kas tik vēl ne. Tomēr jautājums ir, cik tālu vajadzētu aiziet, ierobežojot tiesības un kontrolējot sabiedrību, it kā gādājot par tās drošību un veselību. Kā piemēru profesors min Ķīnu, kur darbojas novērošanas kameras ar seju pazīšanas funkciju. Ļoti viegli ir izsekot, kur esi gājis, ko darījis. Bērnu jau piedzimstot varētu *aprīkot* ar čipu, kas ziņotu par viņa atrašanās vietu un veselības stāvokli. It kā ērti… Datu aizsardzības regula eiropiešus šobrīd pasargā no daudzām šāda virziena iniciatīvām, kas aizskartu tiesības uz privātumu, tomēr diskusijas turpināsies. Nākotnē mums atkal un atkal nāksies lemt, kas ir pieņemami un kas nav. Šajā ziņā ir ļoti labi, ka cilvēki savas tiesības apzinās un ir gatavi aizstāvēt.

18. maijā valdība lēma, ka darbavietā bez maskām un neievērojot distanci, telpā var tikties 20 vakcinēti vai Covid-19 izslimojuši cilvēki. Lai izmantotu šo iespēju, visiem vajadzētu būt gataviem atklāt sensitīvus medicīniskos datus… Lūk, ko saka G. Krūmiņš kā ViA rektors: – *Uzskatu, ka man nav tiesību prasīt šādus datus. Tas nav savienojams ar ētikas un morāles kritērijiem un datu aizsardzības regulu.* Viņš prognozē, ka mūs gaida spraigas diskusijas par šo tēmu.

Viedokļi par vīrusu un vakcināciju – asi un pretēji

Lai gūtu ieskatu, kur cilvēki redz indivīda un sabiedrības tiesību robežas, *Auseklis* veica aptauju. Jāuzsver, ka dati reprezentē vienīgi tās dalībnieku, 122 respondentu, ne sabiedrības viedokli kopumā. Vairāk nekā 40 aptaujas dalībnieku ne tikai atbildēja uz jautājumiem, bet atsaucās arī aicinājumam uzrakstīt plašāku komentāru. Jāsecina – viedokļi ir dažādi un pretēji, gana daudzi no tiem arī asi. Kritizēti ne tikai personīgajiem pretēji uzskati, bet apšaubītas arī to paudēju spriestspējas un izglītības līmenis. Izskan arī pārmetumi redakcijai par uzdotajiem jautājumiem: – *Kāpēc šī aptauja izskatās pēc mēģinājuma iegūt datus antivakseru atbalstam? Daļa jautājumu formulēti uzvedinoši, proti, jau jautājumā saka priekšā, kura atbilde būtu jāizvēlas.* Varam apgalvot, ka šāda nolūka nebija.

Vairāki respondenti norāda: – *Manas tiesības beidzas tur, kur tās sāk ietekmēt citu tiesības!* Izskan viedoklis, ka viss, kas darīts Covid-19 draudu mazināšanai, ir cilvēku veselības labā, tāpēc nav uzskatāms par tiesību ierobežojumu. Katra personīgās vēlmes šobrīd nevar likt augstāk par citu tiesībām uz dzīvību. – *Antivakcīnistu sviests apdraud manas tiesības uz dzīvību,* – pauž kāds respondents. Pārstāvēts arī pretējs viedoklis, kas tiek pamatots dažādi – gan paužot uzskatu, ka pandēmijas bīstamība tiek pārspīlēta, gan neticību pieņemto ierobežojumu un vakcīnu efektivitātei.

Cilvēki apspriprina, ka neatkarīgi no tā, kādu izvēli attiecībā uz vakcināciju personīgi uzskata par pareizo, viņus ļoti satrauc sabiedrības šķelšanās. Esot sajūta, ka šobrīd dažādi domājoši ļaudis tiek sarīdīti cits pret citu, rodoties iespaids, ka cilvēki tiks dalīti vakcinētajos un nevakcinētajos, un šādā šķirošanā daudzi nevēlas piedalīties neatkarīgi no tā, kurai grupai viņus pieskaitīs. – *Pamazām izskatās, ka viss tiks darīts, lai visi vakcinētos. Mani uztrauc tas, ka vienkārši nebūs izvēles iespēju, kaut gan tā skaisti skan – vakcinācija brīvprātīgā!* – pauž viens no respondentiem. Daži uzskata, ka nevakcinētie saskarsies ar diskrimināciju, bet to nedrīkstētu pieļaut.

Tomēr pastāv arī viedokļi, ka pārmetumi tiem, kuri bez iemesla nevēlas vakcinēties, ir pamatoti. – *Vakcinētajiem ir jābūt priekšrocībām. Viņi, iespējams, riskē ar savu veselību sabiedrības labā, pasargājot arī tos, kuri negrib, bet varbūt arī nevar vakcinēties, jo neviens nezina visas iespējamās vakcīnas blaknes,* – teikts kādā komentārā. Viens komentārs ir ļoti skarbs: – *Vakcinācijas pretinieki ir jāizolē!*

Izskan arī kritika tam, kā un kādu informāciju par pandēmiju un vakcīnām saņem sabiedrība. Domas dalās. Vieni pārmet, ka maldinoša informācija tiek izplatīta ar mērķi panākt, lai cilvēki ievērotu ierobežojumus un dotos vakcinēties. Citi, ka sociālajos medijos būtu jāaptur nekontrolēta sazvērestības teoriju izplatība un melīgi apgalvojumi, kas apšauba vakcīnu efektivitāti un vīrusa draudu nopietnību.

Uz jautājumu, vai prasība valkāt maskas ir cilvēktiesību ierobežojums, 60% respondentu atbildēja ar pārliecinātu *nē.* 12% uzskata, ka tas bija pamatots ierobežojums. 12% izvēlējās atbildi, ka tas bija nepamatots. 9% šī prasība nesatrauc, 7% grūti spriest.

Jautājām respondentiem, vai ierobežojumu atvieglojumus Covid-19 vakcinētajiem viņi vērtē kā kopējo ierobežojumu mīkstināšanu un atcelšanu vai privilēģiju piešķiršanu daļai sabiedrības, kas pārkāpj nevakcinēto tiesības. 64% atbalsta atvieglojumus Covid-19 izslimojušajiem un vakcinētajiem sabiedrības veselības interesēs. 34% uzskata, ka nevakcinēto tiesības šādi atvieglojumi pārkāps. 2% tas neuztrauc.

Uz jautājumu, vai respondentus uztrauc, ka naksies atklāt, vai viņi ir vakcinējušies, 62% atbildējuši, ka ir gatavi atklāt savu vakcinācijas statusu. 7% uzskata, ka šajā gadījumā sabiedrības intereses jāliek augstāk par personīgajām. Tikpat izvēlējās atbildi *Prasība atklāt sensitīvus datus man nav pieņemama.* 2% šādu prasību neatbalsta, bet šībrīža situācijā neredzu citu risinājumu. 21% uzskata, ka prasība atklāt vakcinācijas statusu, lai izmantotu atvieglojumus, ir šantāža. 1% bija grūti atbildēt uz šo jautājumu.

Vai vajadzētu ierobežot ar Covid-19 saistītu nepatiesu ziņu apzināto izplatīšanu? 73% atbildēja, izvēloties variantu *Nepatiesības uzdošana par faktu ir jāierobežo un jāsoda.* 22% uzskata, ka izvēle, kam ticēt, jāatstāj katra paša ziņā. 2,5% šādā priekšlikumā saskata vārda brīvības apdraudējumu. Tikpat daudziem par to ir grūti spriest.

Vai uzskatāt, ka līdzšinējie cilvēktiesību ierobežojumi cīņai ar Covid-19 bija samērīgi?

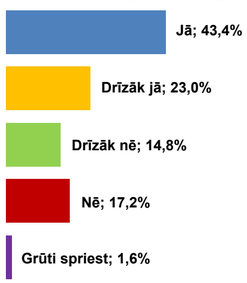

Vai jūtat bažas, ka, izpaužot savu vakcinācijas statusu, jūs saskarsieties ar negatīvu apkārtējo attieksmi, diskrimināciju, tas radīs konfliktus ar līdzcilvēkiem?

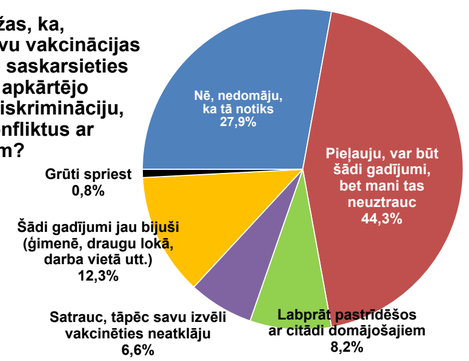

Pielikuma redaktore un tekstu autore Linda TAURIŅA.

Mediju atbalsta fonda ieguldījums no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem.
Par «Pārmaiņas tuvplānā» saturu atbild projekta īstenotājs SIA «Izdevniecība Auseklis».
Tiráža – 3550 eksemplāru.